

NIEUW TE PUBLICEREN VOOR
WOENSDAG 13 MEI

Utrecht, 9 Mei 1953.

VERKLARING NAAR AANLEIDING VAN 100 JAAR KROMSTAF.

Met begrijpelijke vreugde herdenken onze Rooms-Katholieke landgenoten het feit, dat honderd jaar geleden aan hun kerk de vrijheid te beurt viel, zich ook hier in de gewenste bisschoppelijke hiërarchie te organiseren. Twee eeuwen lang had het Roomse volksdeel maar beperkte burgerrechten genoten, al was het hier te lande, dank zij de verdraagsaamheid van volk en regenten gevestigd voor vervolgving en overlast en beschermd in bezitting en leven. In 1853 evenwel werd de laatste ten achter stelling weggenomen: sindsdien zijn onze Rooms-Katholieke landgenoten een volstrekt gelijkberechtigd deel van het Nederlandse volk.

Naar onze vaste overtuiging heeft de ontplooiing, die het Katholicisme in Nederland gedurende de laatste eeuw te zien heeft gegeven, een veel groter en wezenlijker waarde dan voor de betreffende volksgroep alleen. In de geschakeerdheid van onze natie hebben de Rooms-Katholieken hun plaats met ere ingenomen. Hun bijdrage aan onze Nederlandse cultuur in kunst en politiek, in wetenschap en productie, in onderwijs en sociale arbeid, is onmiskenbaar. Het past ook ons, als niet-Katholieke Nederlanders, dit feit met dank te erkennen.

Wij mogen echter niet verzwijgen, dat sommige uitingen en strevingen der Rooms-Katholieke wereld in deze tijd ons met diepe bezorgdheid vervullen. Immers: de overtuiging de absolute en onfeilbare waarheid te bezitten leidt meer dan eens tot totalitaire aanspraken, tot meerwaardigheidsgevoelens en tot een geestelijk isolement. De scheiding tussen de verschillende geloofsgroepen in ons volk is daardoor groter dan wij voor onvermijdelijk houden, het gemeenschappelijk deel van ons aller arbeid kleiner dan ons voor onze Nederlandse beschaving en ons voortbestaan als natie wenselijk lijkt. De principiële strijd der meningen die geen onzer schuwt en waarvan wij zelfs verheldering van denkbeelden verwachten, wordt van R.K. zijde niet altijd gevoerd met die eerbied voor de persoonlijkheid en voor de goede trouw van de andersdenkenden, die wij in menselijk en nationaal opzicht een minimum voorwaarde achten.

Daarom menen wij zedelijk verplicht te zijn bij de herdenking van het herstel der bisschoppelijke hiërarchie tot onze Rooms-Katholieke landgenoten te zeggen: bedenkt in deze dagen dat het de algemene Nederlandse verdraagsaamheid en de algemene Nederlandse vrijheidszin zijn geweest, die aan Uw groep, een minderheid immers, het volle recht op Uw eigen levensontplooiing hebben geschonken. Bedenkt dat de onderschatting van deze verdraagsaamheid en deze vrijheid, zoals die in Uw kringen niet zelden merkbaar is, een aantasting betekent van een eeuwenoud Nederlands erfgoed. Ook gij zijt geroepen de algemene geestelijke vrijheid, waaraan gij Uw groepsvrijheid te danken hebt, metterdaad te eerbiedigen en in stand te houden.